

UPPSALA
UNIVERSITET

TEKNAT 2022/199

Modell för utbildnings- utvärderingar på forskarnivå

Teknisk-naturvetenskapliga fakulteten

Fastställd av fakultetsnämnden 2023-06-13

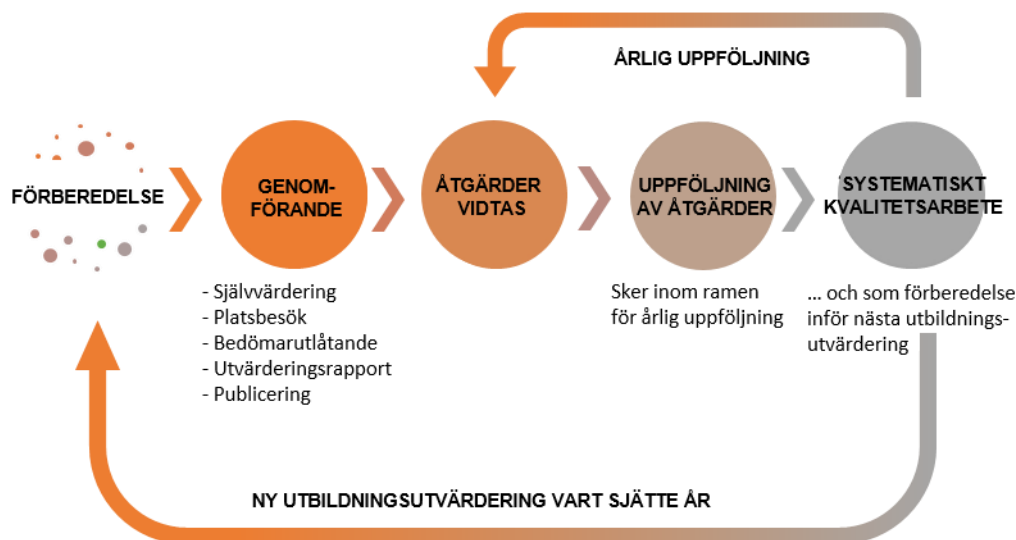
Innehållsförteckning

Inledning	3
Regelverk och ansvarsfördelning för utbildningen	3
Utbildningsutvärdering vart sjätte år	4
Utbildningsutvärderingens områden och aspekter	4
Utbildningsutvärderingens utformning och genomförande	5
Utvärderingsenhet	5
Upplägg på utbildningsutvärderingen	5
Bedömargruppens sammansättning	5
Utbildningsutvärderingens olika delar	6
Publicering	8
Årlig uppföljning	8
Fokusområden	9
Tidsplan för utvärdering i sexårscykeln	10
Bilaga 1. Instruktion till utvärderingsenheten	11
Bilaga 2. Instruktion till bedömargruppen	14
Bilaga 3. Tidsplan för en utvärderingsenhet	17
Bilaga 4. Exempel på instruktion för årlig verksamhetsrapport	19
Bilaga 5. Vägledning för utbildningsutvärderingar på forskarnivå	20

Inledning

Modellen för utbildningsutvärderingar på forskarnivå vid teknisk-naturvetenskapliga fakulteten har sin utgångspunkt i *Riktlinjer för modell för utbildningsutvärderingar* (UFV 2021/2423). Enligt dessa riktlinjer åläggs ansvaret för utformning, genomförande och uppföljning av utbildningsutvärderingar på teknisk-naturvetenskapliga fakultetsnämnden. Syftet med utbildningsutvärderingar är att systematiskt säkerställa och utveckla kvaliteten på fakultetens utbildning på forskarnivå. Fakultetens modell för utbildningsutvärderingar på forskarnivå omfattar två delar: utbildningsutvärderingar vart sjätte år och årlig uppföljning. Dessa två delar är sammanlänkande enligt Figur 1. Inom ramen för den årliga uppföljningen sker uppföljning av åtgärder som framkommit i genomförd utbildningsutvärdering vart sjätte år eller insamling av underlag inför kommande utbildningsutvärdering vart sjätte år.

All utbildning på forskarnivå vid fakulteten ska utvärderas en gång per sexårscykel. Samtliga utbildningsutvärderingar ska resultera i en kort utvärderingsrapport där de viktigaste slutsatserna från självvärdering och bedömarutlåtande sammanfattas och planerade åtgärder/utvecklingsinsatser redovisas. Fakultetsnämnden tar ställning till denna rapport genom att lägga till sin slutsats och fastställa den. Utbildning på forskarnivå som Universitetskanslersämbetet (UKÄ) beslutar att utvärdera undantas utvärdering enligt fakultetens modell. Dock ska en utvärderingsrapport, motsvarande den inom fakultetens modell, lämnas till fakultetsnämnden efter avslutad UKÄ-utvärdering.

Figur 1. Modell för utbildningsutvärderingar på forskarnivå omfattar dels utbildningsutvärdering vart sjätte år, dels årlig uppföljning.

Regelverk och ansvarsfördelning för utbildningen

Utbildningen på forskarnivå regleras i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100). Dessa kompletteras med följande lokala föreskrifter: *Riktlinjer för utbildning på forskarnivå vid Uppsala universitet* (UFV 2022/728), *Antagningsordning och föreskrifter för betyg inom utbildning på forskarnivå vid Uppsala universitet* (UFV 2022/729) och *Riktlinjer för utbildning på forskarnivå vid teknisk-naturvetenskapliga fakulteten* (TEKNAT 2021/301). Därtill finns för varje ämne en allmän studieplan som anger det huvudsakliga innehållet i utbildningen, krav

på särskild behörighet och de övriga föreskrifter som behövs, se fakultetens webbsidor för utbildning på forskarnivå (www.teknat.uu.se/utbildning/forskarniva).

Ansvaret för utbildning på forskarnivå vilar ytterst på konsistoriet och rektor (2 kap. 2-3 §§ HF). Genom delegation har fakultetsnämnden det övergripande ansvaret och tillsynsansvaret medan det löpande ansvaret utövas av den institution där doktoranden är registrerad. Nyckelfunktioner inom utbildning på forskarnivå är prefekt, forskarutbildningsansvarig professor (FUAP), studierektor på forskarnivå och handledare. För beskrivning av roller och ansvar se *Arbetsordning för vetenskapsområdet för teknik och naturvetenskap* (TEKNAT 2019/177).

Utbildningsutvärdering vart sjätte år

All utbildning på forskarnivå ska utvärderas och varje utbildningsutvärdering utformas så att den genererar den kunskap som krävs för att säkerställa och utveckla kvaliteten för aktuell utbildning. Vidare ska den omfatta en helhetsbedömning av utbildningens kvalitet - dess styrkor, svagheter och utvecklingsområden. Utbildning på forskarnivå vid fakulteten utvärderas enligt angiven tidsplan, se Tidsplan för genomförande av utbildningsutvärderingar 2023 – 2028.

Utbildningsutvärderingens områden och aspekter

Riktlinjer för Uppsala universitets modell för utbildningsutvärderingar föreskriver att utbildningsutvärderingen vart sjätte år ska täcka in nedanstående elva aspekter och beskriva det löpande kvalitetsarbetet inom varje område. Olika tyngd kan läggas vid aspekterna beroende på utvecklingsbehov och relevans för utbildningen

Måluppfyllelse, undervisning och examination

- Att utbildningarna når målen i högskolelagen och högskoleförordningen (examensordningen) och utbildningsspecifika mål, dvs. att de faktiska studieresultaten motsvarar de förväntade studieresultaten.
- Att undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet.
- Att undervisningen sätter studenters¹ lärande i centrum.
- Att målen examineras på ett ändamålsenligt och rättssäkert sätt och att progression säkerställs.

Lärarkompetens

- Att verksamma i undervisning och handledning har adekvat ämnesmässig och högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens samt att lärarkapaciteten är tillräcklig.

Studentmedverkan och studentperspektiv

- Att studenter har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen.
- Att en för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studiemiljö föreligger.

Arbetsliv och samhällsrelevans

- Att utbildningen svarar mot individens och samhällets behov av bildning och professionell kunskap och förbereder studenterna för ett framtida arbetsliv.

Inkludering, omvärld och hållbarhet

- Att lika villkor och jämställdhetsperspektiv integreras i utbildningen.

¹ Med student avses person som är antagen till och bedriver studier på grundnivå, avancerad nivå eller forskarnivå.

- Att internationalisering och internationella perspektiv främjas.
- Att hållbarhetsperspektiv främjas.

Utbildningsutvärderingens utformning och genomförande

Utvärderingsenhet

De forskarutbildningsämnen/inriktningar som organisatoriskt tillhör en institution samt de kurser på forskarnivå som ges vid institutionen utgör en utvärderingsenhet. Även ev. ämnen/inriktningar vid institutionen till vilka ingen nyantagning sker ingår i utvärderingsenheten och ska utvärderas. Prefekt har övergripande ansvar för utbildning på forskarnivå och dess kvalitet vid institutionen och därmed även genomförande av utbildningsutvärderingen. Prefekt kan delegera ansvaret för genomförande av utvärderingen, inklusive platsbesöket, till annan lärare vid institutionen. Om delegation sker, ska prefekt meddela ansvarig utbildningsledare. En institution som anser sig ha behov av att dela upp institutionen i två eller flera utvärderingsenheter (t.ex. vid utvärdering med benchmarking där jämförelse sker med motsvarande utbildning vid annat lärosäte) har möjlighet att anhålla om detta till fakultetsnämnden. För varje utvärderingsenhet utses en bedömargrupp.

Instruktion till utvärderingsenheten finns i Bilaga 1.

Upplägg på utbildningsutvärderingen

Möjliga upplägg för utvärderingen är utvärdering med bedömarbesök eller utvärdering med benchmarking. I normalfallet sker utvärdering med bedömarbesök och i detta dokument beskrivs platsbesök för detta upplägg.

En utvärderingsenhet kan anhålla till fakultetsnämnden om att genomföra utvärdering med benchmarking. I anhållan anges motivering, mervärdet, formerna och vilka som utvärderingsenheten föreslår ska delta vid besöket.

Utvärdering med bedömarbesök

En bedömargrupp besöker och utvärderar utvärderingsenheten under ett platsbesök vid Uppsala universitet.

Utvärdering med benchmarking

Vid utvärdering med benchmarking genomförs ett besök vid ett annat lärosäte som bedriver motsvarande utbildning. En bedömargrupp utses med övervägande representation från det andra lärosätet (se Bedömargruppens sammansättning). Representanter från utvärderingsenheten besöker tillsammans med den interna lärarbedömaren det andra lärosätet. Utvärderingsenheten får ta del av det andra lärosätets utbildning och utvärderingen förväntas verka som ett utbyte av kvalitetsaspekter mellan lärosätena.

Bedömargruppens sammansättning

Bedömargruppens sammansättning ska utformas på ett sätt som möjliggör att kvalitet kan bedömas och åtgärdsbehov identifieras inom samtliga delar av den utbildning på forskarnivå som bedrivs vid utvärderingsenheten. En stor utvärderingsenhet med många ämnen/inriktningar kan således behöva ha fler externa lärare i bedömargruppen än en liten utvärderingsenhet med få ämnen/inriktningar. Dock kan en alltför stor bedömargrupp försvåra intern arbetet för gruppen.

Bedömargruppen bör ha bred representation med avseende på ämne och juridiskt kön samt inkludera bedömare från flera lärosäten. Den ska bestå av en intern lärare från annan fakultet vid Uppsala

universitet (i undantagsfall från annan sektion inom fakulteten), två-fyra externa lärare från andra lärosäten inom eller utom Sverige samt en doktorand från ett annat lärosäte (i undantagsfall från annan fakultet vid Uppsala universitet efter godkännande av utbildningsledare). Den interna läraren utses till sammankallande ordförande i bedömargruppen.

Bedömargruppen ska vid benchmarking bestå av en intern lärare från annan fakultet vid Uppsala universitet (i undantagsfall från annan sektion inom fakulteten) samt två-fyra externa lärare från det lärosäte som jämförelsen görs med. Förslagsvis utses även doktorandbedömaren från detta lärosäte.

Lärobedömarna utses av fakultetsnämnden efter förslag från prodekan för utbildning. Doktorandbedömaren utses av berörd studentkår. Jävsaspekten ska beaktas. Uppdraget som bedömaren förutsätter integritet och opartiskhet.

Instruktion till bedömargruppen finns i Bilaga 2.

Utbildningsutvärderingens olika delar

Utbildningsutvärderingen består av en självvärdering, ett platsbesök (vid Uppsala universitet eller annat lärosäte), bedömargruppens bedömarutlåtanden och en utvärderingsrapport.

Självvärdering

En självvärdering skrivs per utvärderingsenhet.

I självvärderingen ska samtliga aspekter fastställda i *Riktlinjer för modell för utbildningsutvärderingar* anses relevanta. Dock kan utvärderingsenheten, med motivering i självvärderingen, ge olika tyngd till aspekterna utifrån utvecklingsbehov. Forskarutbildningsnämnden vid fakulteten kan besluta om vilka aspekter som ska ges speciell tyngd vid en institution utifrån tidigare utvärderingsrapport (beslut bör tas inför uppstartsmöte med institutionen). Självvärderingen ska också beskriva det löpande kvalitetsarbetet vid utvärderingsenheten inom varje område (se Utvärderingens områden och aspekter).

Självvärderingen ska skrivas på ett sådant sätt att kvalitet kan bedömas och åtgärdsbehov identifieras inom samtliga delar av utbildningen på forskarnivå som bedrivs vid utvärderingsenheten. Hur kvaliteten för licentiatexamina och doktorsexamina säkerställs ska framgå.

Forskarutbildningsansvarig professor ansvarar enligt fakultetens arbetsordning för forskarutbildningens kvalitet och utveckling inom sitt ämne/inriktning och ska således ansvara för att innehållet i utvärderingsenhetens sammanvägda självvärdering är relevant och representativt för de processer som sker inom respektive ämne/inriktning. Andelen av självvärderingen som skrivs på gemensam nivå för utvärderingsenheten respektive ämnes-/inriktningsnivå kan variera beroende på hur utbildningen vid utvärderingsenheten är organiserad. En enhet som har flera gemensamma processer kan beskriva dessa för enheten i sin helhet, medan en enhet med ett mer decentraliserat arbetssätt behöver skriva en större andel av självvärderingen på ämnes-/inriktningsnivå.

Det åligger ansvarig för genomförande av utvärderingen att informera medarbetare vid utvärderingsenheten, särskilt doktorander och handledare, om att utvärderingen initieras. Doktorander och handledare ska medverka i framtagande av självvärderingen. Doktorandernas åsikter kan till exempel tas tillvara genom att doktorandrepresentant/er ingår i skrivargrupp för självvärderingen eller att självvärderingen diskuteras vid doktorandmöten. En annan möjlighet är att doktoranderna skriver en doktorandinläga till självvärderingen. I självvärderingen ska en redogörelse för hur doktorandernas åsikter har beaktats ingå.

Utvärderingsenheten ska i självvärderingen inkludera resultat och eventuellt påbörjade åtgärder från årlig uppföljning. Vissa bilagor ska ingå i självvärderingen, se Bilaga 1.

Självvärderingen skrivs på engelska. Efter avstämning med utbildningsledare skickar ansvarig för utvärderingsenheten självvärderingen till bedömargruppen.

Platsbesök

Platsbesöket är en central del i utbildningsutvärderingen och ingår både i utvärdering med bedömarbesök och utvärdering med benchmarking. Nedan beskrivs formerna för platsbesök vid utvärdering med bedömarbesök, för benchmarking beskrivs formerna av utvärderingsenheten i samband med anhållan om att välja benchmarking som upplägg.

Inför platsbesöket bör respektive utvärderingsenhet och bedömargrupp ha kontakt för att sätta utbildningen i sitt sammanhang, säkerställa att bedömargruppen får det underlag de behöver samt komma överens om tidpunkt och genomförande av platsbesöket.

I samband med platsbesöket bör tid avsättas för bedömargruppen att arbeta på egen hand för att summera besöket och påbörja skrivande av bedömarutlåtande. Platsbesök om två dagar rekommenderas. Ansvariga för utvärderingsenheten avgör hur mycket tid som avsätts för platsbesöket.

Bedömargruppen meddelar vilka funktioner som de vill träffa för intervjuer vid platsbesöket. Det kan exempelvis vara prodekan för utbildning eller ordförande i forskarutbildningsnämnden, prefekt, studierektor för utbildning på forskarnivå, forskarutbildningsansvariga professorer, handledare, doktorander och alumner. Representationen av handledare och doktorander som deltar vid intervjuer bör vara bred avseende ämne, juridiskt kön och svensktalande respektive icke-svensktalande. Doktorander som deltar på platsbesöket ska utses av doktorandråd vid institutionen eller doktorandrepresentant i institutionsstyrelsen. Bedömargruppen ska träffa doktoranderna separat. Bedömargruppen ombeds förmedla frågor till doktoranderna innan platsbesök för att underlätta för doktorander att samla in synpunkter från doktoranderna (om så önskas). Det begränsar dock inte bedömargruppen från att ställa andra frågor vid platsbesöket.

En avslutande och sammanfattande session där bedömargruppen presenterar sitt första intryck av utbildningen och dess styrkor och svagheter ska ingå i platsbesöket.

Bedömarutlåtande

Bedömargruppens uppdrag är att identifiera styrkor och svagheter/utvecklingsområden samt ge rekommendationer för vidareutveckling av utbildningen inom utvärderingsenheten. Bedömarna ombeds att lyfta fram särskilda styrkor inom utbildningen att slå vakt om samt ange viktigaste rekommendationerna där det tydligt framgår vilka förslag som är prioriterade. Därtill ska bedömargruppen lämna en samlad helhetsbedömning av kvaliteten på utbildningen vid utvärderingsenheten samt på utbildningen i respektive forskarutbildningsämne/inriktning.

Bedömargruppen grundar sina bedömarutlåtanden på självvärderingen (och dess bilagor) och på bedömarintervjuer vid platsbesöket. Dessutom får bedömargruppen samtliga individuella studieplaner för ett slumpmässigt urval av doktorander (minst två doktorander per forskarutbildningsämne/inriktning).

Bedömargruppen ska inkomma med två bedömarutlåtanden:

- ett utförligt bedömarutlåtande och
- ett sammanfattande bedömarutlåtande för publicering (ca 2 sidor).

Bedömarutlåtandena skrivs på engelska och ska, utöver ovan styrkor, svagheter/utvecklingsområden, rekommendationer och helhetsbedömning, även innefatta uppgifter om vilka bedömare var, metoden samt när utvärderingen genomfördes.

Bedömare ombeds att lämna preliminära bedömarutlåtanden till utvärderingsenheten för att eventuella sakfel ska kunna korrigeras.

Utvärderingsrapport

Utbildningsutvärderingen (inklusive utvärdering som genomförs av UKÄ) ska resultera i en kort utvärderingsrapport där utvärderingsenheten sammanfattar de viktigaste slutsatserna utifrån självvärdering och bedömarutlåtande samt redovisar planerade åtgärder/utvecklingsinsatser. Utvärderingsenheten kan prioritera bland de av bedömargruppen föreslagna rekommendationerna, och ska motivera prioriteringen i de fall den skiljer sig från bedömarnas. Planerade åtgärder ska vara konkreta och för varje åtgärd ska tidsplan och ansvarig person/funktion anges samt hur ansvariga för forskarutbildning (prefekt, studierektor på forskarnivå, forskarutbildningsansvarig professor), handledare och doktorander involveras i genomförandet. Det ska också framgå av rapporten hur planerade åtgärder har förankrats med ansvariga för forskarutbildning, handledare och doktorander. Utvärderingsrapporten ska även inkludera en beskrivning av utvärderingens upplägg samt inkludera en redogörelse för hur doktoranderna har involverats.

Prefekten överlämnar utvärderingsrapporten till fakultetsnämnden. Fakultetsnämnden tar ställning till om forskarutbildningsämnen/inriktningar ska utvecklas vidare eller läggas ner. Till utvärderingsrapporten läggs fakultetsnämndens slutsats, inklusive om behov av särskild uppföljning eller nedläggning föreligger. Därefter fastställer fakultetsnämnden rapporten. I det fall att fakultetsnämnden beslutar att ett forskarutbildningsämne eller en inriktning ska läggas ned ska berörd sektionsdekan inkomma med en plan för hur kvarvarande doktorander får bästa möjliga utbildning till forskarutbildningsnämnden.

De åtgärder och utvecklingsinsatser som identifieras i utvärderingsrapporten ska påbörjas senaste nästföljande år och rapporteras inom ramen för årlig uppföljning.

Utvärderingsrapporten skrivs på engelska för att inkludera icke-svensktalande medarbetare och doktorander. Delar av rapporten (planerade åtgärder och fakultetsnämndens slutsats) skrivs även på svenska för att tillgodose kravet om svenska som myndighetspråk. En kort svensk sammanfattning ska också ingå.

Publicering

Den fastställda utvärderingsrapporten och det sammanfattande bedömarutlåtandet tillgängliggörs för allmänheten (publiceras på Uppsala universitets webbplats). Den fastställda utvärderingsrapporten sprids till berörda bedömare och berörd studentkår.

Självvärderingen, bedömarutlåtandena och utvärderingsrapporten diarieförs och tillgängliggörs internt.

Årlig uppföljning

Institutionerna åläggs att årligen inkomma med en verksamhetsrapport för utbildning på forskarnivå vilken utgör en del av fakultetens modell för utbildningsutvärderingar. Även om en institution har varit uppdelad i flera utvärderingsenheter under utbildningsutvärdering som genomförts ska institutionen inkomma med en sammanfattande årlig rapport.

Prefekt, eller annan lärare som denne delegerar uppgiften till, lämnar in en verksamhetsrapport för föregående år till forskarutbildningsnämnden i början av våren. Denna rapport ska innefatta redovisning av den årliga revisionen av individuella studieplaner och svar på frågeställningar kopplade till särskilda fokusområden (se nedan) och andra frågeställningar som anses centrala i kvalitetsarbetet för institutionen. För utbildning som har utvärderats ska uppföljning av planerade åtgärder och utvecklingsinsatser kopplade till utvärderingen ingå. Institutionen ombeds även redovisa en plan för nästkommande år och med ett längre tidsperspektiv. Instruktionen för verksamhetsrapport bereds av forskarutbildningsnämnden och fastställs årligen av dess ordförande. Exempel på instruktion för årlig verksamhetsrapport finns i Bilaga 3.

Ett antal enkätstudier avseende utbildning på forskarnivå genomförs regelbundet vid Uppsala universitet, dels av enheten för kvalitet och utvärdering, dels av fakultetskansliet för teknik och naturvetenskap. Respondentgrupperna för dessa enkätstudier är doktorander, handledare och alumner. Vidare genomförs utvärdering av forskning regelbundet vid Uppsala universitet. Uppföljning av enkätstudierna på institutionsnivå sker inom ramen för årlig uppföljning efter att resultat av enkätstudierna tillhandahållits av ansvarig enhet. Detsamma gäller för uppföljning av den del av forskningsutvärderingen som berör utbildning på forskarnivå.

Institutionernas verksamhetsrapporter ingår som underlag till forskarutbildningsnämndens årliga rapport till fakultetsnämnden. Forskarutbildningsnämndens årliga rapport sprids till institutionerna efter att den har fastställts.

Fokusområden

Fokusområdena för årlig uppföljning (se Tabell 1) utgår från de områden och aspekter som fastställts i *Riktlinjer för modell för utbildningsutvärderingar* dvs samma som utbildningsutvärdering vart sjätte år utgår från. Till grund för fokusområdena ligger även planerade åtgärder i fastställda utvärderingsrapporter från tidigare utvärderingscykel samt andra processer inom utbildning på forskarnivå som anses centrala i kvalitetsarbetet.

Syftet med de årliga fokusområdena är dels att underlätta skrivande av självvärderingen och dels att ge institutionerna möjlighet att kontinuerligt arbeta med de områden och aspekter som ingår i modellen. Specifiering av fokusområden för innevarande år och förslag på arbetssätt för dessa presenteras vid det årliga informationsmötet med forskarutbildningsansvariga professorer. Institutionen kan välja att komplettera med en aspekt som bedöms relevant för institutionen i arbetet med fokusområden. Åtterrapporering av fokusområden sker inom ramen för årlig uppföljning.

Tabell 1. Fokusområden 2023–2028.

År	Fokusområden
2023	
2024	<u>Måluppfyllelse, undervisning och examination</u> <ul style="list-style-type: none"> - Tydliggöra/konkretisera utbildningens mål - Stärka användning av ISP och införa flera kontrollpunkter - Förhandsgranskning av avhandling
2025	<u>Måluppfyllelse, undervisning och examination</u> <ul style="list-style-type: none"> - Kursutbud, kursfordringar, kursvärderingar - Översyn av ämnen/inriktningar - Öka doktorandens ämnesövergripande samarbeten och nätverk, forskarskolor
2026	<u>Handledarkompetens</u>

	<ul style="list-style-type: none"> -Handledarkollegier, tillräcklig handledarkapacitet, förväntningar handledare-doktorand.
	Doktorandmedverkan och doktorandperspektiv
	<ul style="list-style-type: none"> - Stödja initiativ till doktorandråd på institutionsnivå - Minska negativ stress hos doktorander - Enhetliga rutiner inom institutionen för doktoranderna
2027	Arbetsliv och samhällsrelevans
	- Alumnverksamhet, mentorskap och karriärvägledning
2028	Inkludering, omvärld och hållbarhet
	<ul style="list-style-type: none"> - Rekryteringsprocess - Utbildning i svenska språket för handledare och doktorander samt översättning av dokument - Internationellt utbyte/mobilitet - Hållbarhet via Agenda 2030 - Jämställdhetsintegrering

Tidsplan för utvärdering i sexårscykeln

En tidsplan för genomförande av utbildningsutvärderingarna för 2023 – 2028 är framtagen utifrån när utvärderingar i senaste utvärderingscykeln avslutades, se Tabell 2. Tidsangivelsen anger preliminärt startdatum för utbildningsutvärderingar inom respektive ämne och utbildningsansvarig institution. Utvärderingsenheterna för ett angivet år förväntas påbörja skrivandet av självvärderingen vid startdatum.

Tabell 2. Tidsplan för genomförande av utbildningsutvärderingar 2023 – 2028.

År	Ämne - institution
2023	
2024	
2025	Fysik – institutionen för fysik och astronomi Matematik – matematiska institutionen Teknik – institutionen för materialvetenskap
2026	Biologi – institutionen för ekologi och genetik Biologi – institutionen för organismbiologi Biologi – institutionen för cell- och molekylärbiologi Kemi – institutionen för kemi – BMC Kemi – institutionen för kemi – Ångström
2027	Teknik – institutionen för elektroteknik Geovetenskap – institutionen för geovetenskaper Teknik – institutionen för samhällsbyggnad och industriell teknik Datavetenskap – institutionen för informationsteknologi
2028	

Bilaga 1. Instruktion till utvärderingsenheten

Inledning

Detta är en bilaga till *Modell för utbildningsutvärderingar på forskarnivå* som beskriver teknisk-naturvetenskapliga fakultetens modell för systematiskt kvalitetsarbete. På forskarnivå utvärderas samtliga forskarutbildningsämnen/inriktningar och kurser med utgångspunkt från institutionstillhörighet. Utbildningsutvärderingen genomförs en gång per sexårscykel och består av fyra delar: självvärdering, platsbesök, bedömargruppens utlåtande och utvärderingsrapport.

För stegvis beskrivning av genomförandet av utbildningsutvärderingen se Bilaga 3.

Förberedelse

Det förberedande arbetet (Figur 1) genomförs av utvärderingsenheten med stöd av fakultetskansliet före angivet startdatum för respektive ämne och institution. Detta ingår i förberedelserna:

- Upptaktsmöte där representanter från institutionen och fakultetsrepresentanter träffas för genomgång av kommande utbildningsutvärdering vid institutionen. Det rekommenderas att doktorand/er från institutionen deltar vid detta möte.
- Prefekt informerar ansvarig utbildningsledare om eventuell delegation av ansvaret för genomförande av utbildningsutvärderingen till annan lärare vid institutionen.
- Institutionen diskuterar eventuellt behov av delning av utvärderingsenhet (ev. anhållan till fakultetsnämnden).
- Utvärderingsenheten diskuterar upplägg av utvärderingen (ev. anhållan om benchmarking till fakultetsnämnden).
- Utvärderingsenheten tar fram förslag på bedömare som skickas till fakultetskansliet. Förslagna bedömare får därefter en formell förfrågan om uppdraget från fakultetskansliet.
- Ansvarig för genomförande av utvärderingen informerar medarbetare vid enheten om att en utvärdering är på gång.
- Utvärderingsenheten diskuterar formerna för hur självvärderingen ska tas fram samt hur doktorandernas synpunkter tas tillvara.
- Utvärderingsenheten formulerar de frågor som enheten vill ha svar på i utvärderingen. Varje enhet kan formulera sina högst verksamhets specifika frågor, dvs. sådant som är av särskild betydelse för bedömning och utveckling av kvaliteten i enhetens utbildning. Det kan vara ett utvecklingsområde där enheten vill få stöd av bedömarna i form av rekommendationer (förslag på lämpliga åtgärder).
- Insamling av underlag (se nedan vilka underlag fakultetskansliet tillhandahåller).

Självvärdering

En del i utvärderingen är att utvärderingsenheten skriver en självvärdering.

Till stöd i skrivandet finns *Vägledning för utbildningsutvärderingar på forskarnivå* (revideras till våren 2024) och *Råd och tips vid planering och genomförande av utbildningsutvärderingar* (revideras under våren 2023).

I självvärderingen beskriver och värderar utvärderingsenheten de förutsättningar som finns och de processer som används inom utbildning på forskarnivå inom utvärderingsenheten. Det är viktigt att notera att tyngdpunkten kan variera mellan aspekterna utifrån utvecklingsbehov. Lyft fram vad som anses särskilt relevant för bedömning och utveckling av kvaliteten inom utbildning på forskarnivå: Hur fungerar det? Vad fungerar bra? Vad kan utvecklas? Självvärderingen syftar till att ge möjlighet

till strukturerad eftertanke om olika aspekter och komponenter som integreras i doktorandernas kursdel och avhandlingsdel. Kursdelen av utbildning på forskarnivå bidrar till uppfyllelse av delmål för licentiat- och doktorsexamina enligt högskoleförordningen. Det gäller särskilt, men inte enbart, examensmål relaterade till kunskap och förståelse. För uppfyllelse av dessa samt övriga examensmål (relaterade till färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt) sker även träning och utvärdering i huvudsak inom den forskning som doktoranden bedriver. Detta sker vanligen genom interaktion mellan doktorand och handledare, genom deltagande i seminarier och konferenser samt skrivande av vetenskapliga artiklar etc. inom ramen för avhandlingsdelen av utbildningen.

Till stöd i skrivandet av självvärderingen:

- Utvärderingsenheten ombeds att göra en så reflekterande självvärdering som möjligt, identifiera styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra att hög kvalitet nås i utbildningen. Utvärderingsenheten ombeds belysa med exempel.
- Självvärderingen ska utgå från aktuella förhållanden för utbildningen.
- Självvärderingen ska även redogöra för tidigare utvärdering och kvalitetsarbete utifrån senaste fastställda utvärderingsrapporten, vilken läggs som bilaga.
- Till självvärderingen bifogas tabeller med uppgifter om aktiva doktorander, tidigare doktorander, handledare och övriga forskare (mallar tillhandahålls av fakultetskansliet).
- Självvärderingen omfattar 20-30 sidor exklusive bilagor.
- Självvärderingen ska kunna stå för sig själv och läsas utan annat bakgrundsmaterial.
- En länksamling till styrdokument och dokument med rådata kan utgöra en bilaga.
- Fakultetskansliet tillhandahåller mall för självvärdering.
- Fakultetskansliet tillhandahåller statistiskt underlag i form av genomströmning, genomsnittlig nettostudietid, andelen reviderade individuella studieplaner, könsfördelning av doktorander och finansieringsform av doktorander till utvärderingsenheten.
- Till självvärderingen utgör institutionens arbete med årliga fokusområden, institutionens verksamhetsrapporter och resultat från enkätstudier (doktorand, handledare och alumner) ytterligare underlag.

Slumpmässigt urval av individuella studieplaner

Bedömargruppen får samtliga individuella studieplaner för ett slumpmässigt urval av doktorander (minst två doktorander per forskarutbildningsämne/inriktning). Urvalet görs av fakultetskansliet bland de doktorander som utvärderingsenheten har rapporterat som aktiva inom den aktuella utvärderingsperioden. Utvärderingsenheten kan uppmärksamma fakultetskansliet om eventuella känsliga uppgifter i individuella studieplaner som inte bör lämnas vidare. Uppmärksamade studieplaner prövas mot sekretess och eventuella uppgifter som bedöms omfattas av sekretess maskeras inför att de lämnas vidare till berörda bedömare.

Platsbesök

Utvärderingsenheten och bedömargruppen samarbetar i att ta fram ett lämpligt program för platsbesöket. Bedömargruppen meddelar vilka funktioner som de vill träffa för intervjuer vid platsbesöket. Ett programförslag tillhandahålls från fakultetskansliet.

Vid platsbesöket är utvärderingsenheten värd och hälsar välkommen, introducerar olika parter samt står till förfogande för eventuella frågor från bedömarna under hela besöket. Sammanställande för bedömargruppen, eller person som denne delegerar till, agerar ordförande under platsbesökets intervjuer.

Utvärderingsenheten ansvarar för bokning av lokaler och måltider. Bedömarna ska inte göra några utlägg utan utvärderingsenheten får instruktion av fakultetskansliet för hur utgifter ska hanteras. Bedömarna har direktkontakt med fakultetskansliet för bokning av resor och hotell. Vid längre platsbesök (tre dagar) ingår en representationsmiddag och en enklare middag.

Platsbesöket avslutas med en sammanfattande session där bedömargruppen ger en kort rapport om första intrycket. Vid denna session deltar ansvariga för utvärderingsenheten samt fakultetsrepresentanter och här finns möjlighet för utvärderingsenheten att korrigera eventuella missuppfattningar.

Avslutande moment i utvärderingen

Bedömargruppen lämnar en preliminär version av det utförliga utlåtandet till utvärderingsenheten, som har möjlighet att reda ut eventuella sakfel och missförstånd.

Efter att bedömargruppen lämnat slutgiltiga utlåtanden, rekommenderas att bedömarna och utvärderingsenheten har ett uppföljande möte. Utvärderingsenheten är sammankallande till ett sådant möte.

Utvärderingsenheten skriver en utvärderingsrapport till fakultetsnämnden.

Bilaga 2. Instruktion till bedömargruppen

Inledning

Detta är en bilaga till *Modell för utbildningsutvärderingar på forskarnivå* som beskriver teknisk-naturvetenskapliga fakultetens modell för systematiskt kvalitetsarbete. Syftet med utbildningsutvärderingarna är att säkerställa och utveckla kvaliteten på fakultetens utbildning på forskarnivå.

De forskarutbildningsämnen/inriktningar och kurser som organisatoriskt tillhör en institution utgör en utvärderingsenhet. En institution kan anhålla hos fakultetsnämnden om delning av institution i två eller flera utvärderingsenheter.

För varje utvärderingsenhet utses en granskande bedömargrupp. Granskningen ska ske enligt vedertagna principer för kollegial granskning (*peer review*).

För stegvis beskrivning av genomförandet av utbildningsutvärderingen se Bilaga 3.

Uppdrag till bedömargruppen

Bedömargruppens uppdrag är att identifiera styrkor och svagheter/utvecklingsområden samt ge rekommendationer för vidareutveckling av utbildningen inom utvärderingsenheten. Bedömarna ombeds att lyfta fram särskilda styrkor inom utbildningen att slå vakt om samt ange viktigaste rekommendationerna där det tydlig framgår vilka förslag som är prioriterade. Därtill ska bedömargruppen lämna en samlad helhetsbedömning av kvaliteten på utbildningen vid utvärderingsenheten samt på utbildningen inom respektive forskarutbildningsämne/inriktning.

Bedömargruppen ska skriva två utlåtanden (se nedan).

Sammankallande i bedömargruppen bjuds in till ett upptaktsmöte med fakultetsrepresentanter för genomgång av kommande utbildningsutvärdering. Sammankallande bedömare förväntas vara den i bedömargruppen som kommunicerar med fakultetskansliet och med ansvarig för genomförandet vid utvärderingsenheten.

Bedömningsunderlag och bedömarintervju

Bedömargruppen ges för sitt uppdrag en självvärdering skriven av utvärderingsenheten och möjligheten att vid ett platsbesök inhämta information genom intervjuer. Fakultetskansliet tillhandahåller fakultetens *Arbetsordning* inklusive delegationsordning och *Riktlinjer för utbildning på forskarnivå* samt den fakultetsgemensamma mallen för individuella studieplaner. Dessutom får bedömargruppen ett slumpmässigt urval av individuella studieplaner. Bedömargruppen kan be om ytterligare underlag vid behov samt ta kontakt med utvärderingsenheten om oklarheter uppstår.

Till stöd i granskning finns *Vägledning för utbildningsutvärderingar på forskarnivå* (revideras till våren 2024) och *Råd och tips vid planering och genomförande av utbildningsutvärderingar* (revideras under våren 2023).

Platsbesök

Rekommendationen är att ett fysiskt platsbesök om 2 dagar genomförs.

Inför platsbesöket bör utvärderingsenheten och bedömargruppen ha kontakt för att sätta utbildningen i sitt sammanhang, säkerställa att bedömargruppen får det underlag de behöver samt komma överens om tidpunkt och genomförande av platsbesöket.

Bedömargruppen meddelar vilka funktioner de vill träffa vid platsbesöket till utvärderingsenheten. I samband med platsbesöket bör bedömargruppen få tid på egen hand för att summera besöket och påbörja skrivande av bedömarutlåtande. Ansvarig för utvärderingsenheten avgör hur mycket tid som avsätts för platsbesöket. Ett programförslag tillhandahålls från fakultetskansliet.

Bedömargruppen ombeds förmedla frågor till doktoranderna innan platsbesök för att underlätta för doktorander att samla in synpunkter från övriga doktorander (om så önskas). Det begränsar dock inte bedömargruppen från att ställa andra frågor vid platsbesöket.

Vid platsbesöket är utvärderingsenheten värd och hälsar välkommen, introducerar olika parter samt står till förfogande för eventuella frågor från bedömarna under hela besöket. Sammankallande för bedömargruppen, eller person som denne delegerar till, agerar ordförande under platsbesökets intervjuer.

Bedömargruppen förväntas att presentera sitt första intryck av utbildningen och dess styrkor och svagheter vid en avslutande och sammanfattande session på platsbesöket.

Bedömarutlåtande

Bedömargruppen ska skriva ett utförligt bedömarutlåtande och ett sammanfattande bedömarutlåtande. Det sammanfattande bedömarutlåtandet ska publiceras på universitets webbplats med allmänheten och doktorander som primära målgrupper.

Bedömarutlåtandena skrivs på engelska och ska, utöver styrkor, svagheter/utvecklingsområden, rekommendationer och helhetsbedömning, även innefatta uppgifter om vilka bedömarna var, metoden samt när utvärderingen genomfördes. Mall för utlåtande tillhandahålls av fakultetskansliet.

Bedömarna ombeds att lämna preliminära bedömarutlåtanden till utvärderingsenheten för att eventuella sakfel ska kunna korrigeras.

Efter utlåtandet kan det vara lämpligt att en eller flera bedömare deltar i ett uppföljande möte (virtuellt eller fysiskt) med representanter från utvärderingsenheten för att ge utvärderingsenheten ett tillfälle att ställa följdfrågor och därigenom dra ytterligare lärdom av utvärderingen.

Arvode och ersättning till bedömarna utbetalas efter att slutgiltiga utlåtanden har inkommit.

Ersättning

Arvode

De externa lärarna i bedömargruppen ersätts med 10 000 kr vardera och den externa doktoranden i bedömargruppen ersätts med 7 000 kr. För den interna läraren utgår ersättning till den institution där läraren har sin anställning. Ersättningsnivån ska motsvara de 10 000 kr som de externa lärarna ersätts med.

Annan ersättning

Vid platsbesök bekostas resa och hotell av fakulteten. Resorna ska följa universitetets resepolicy. Hotell bokas där statligt avtal finns och angiven rangordning följs. Bokning av resor och hotell görs enligt överenskommelse med fakultetskansliet.

Traktamente ges inte men gemensamma måltider ingår. I samband med platsbesöket bekostar fakulteten gemensamma måltider. Vid längre platsbesök (tre dagar) ingår en representationsmiddag och en enklare middag. Universitets riktlinjer för representation följs.

Bedömarna ersätts inte för egna utlägg.

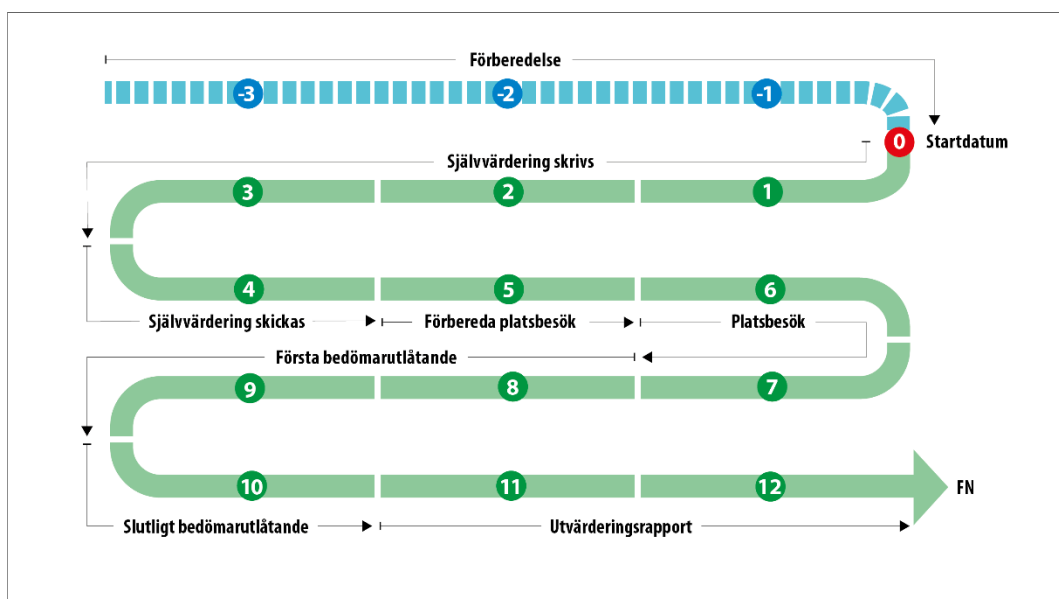
Hantering av jäv

Uppdraget som bedömare förutsätter integritet och opartiskhet. Intressekonflikter som kan göra att objektiviteten hos bedömarna kan ifrågasättas ska undvikas. Jäv beskrivs i 11 och 12 §§ Förvaltningslagen.

Bilaga 3. Tidsplan för en utvärderingsenhet

Detta är en bilaga till *Modell för utbildningsutvärderingar på forskarnivå* som beskriver teknisk-naturvetenskapliga fakultetens modell för systematiskt kvalitetsarbete.

Tidsplanen nedan är en beskrivning av genomförandet av utbildningsutvärdering för en utvärderingsenhet och föreslagna tid för respektive steg av processen uttryckt i månader. Inför uppstart av utbildningsutvärderingen kommer varje utvärderingsenhet att få angivna deadlines med hänsyn till helgdagar och semestertider. Utvärderingsenheten kan välja att skynda på processen om så önskas. I Figur 2 återges processens delar indelat i månader.

Figur 2. Processen för utvärderingens delar indelat i månader.

3:e månaden före startdatum: Upptaktsmöte med ansvariga för berörda utvärderingsenheter.

2:a månaden före startdatum: Ansvariga vid utvärderingsenheten lämnar förslag på externa och intern bedömare till utbildningsledare. Förslagna bedömare får en formell förfrågan om uppdraget från fakultetskansliet. Uppdraget som bedömare förutsätter integritet och opartiskhet, beakta jävsaspekten. Ansvarig vid institutionen lämnar ev. anhållan om att dela upp institutionen i flera utvärderingsenheter.

1:a månaden före startdatum: Bedömargruppen utses av fakultetsnämnden efter förslag från prodekan utbildning. Preliminärt datum för platsbesöket samt tidsplan ska gärna anges när bedömare tillfrågas. Förslag lämnas av ansvariga för utvärderingsenheten.

Startdatum: Utvärderingsenheten påbörjar arbetet med att skriva en självvärdering. I samband med detta inkommer utvärderingsenheten med en lista över doktorander som har haft en aktivitet under tidsperioden som utvärderingen avser enligt tillhandahållen mall från fakultetskansliet.

1:a månaden efter startdatum: Upptaktsmöte med sammankallande bedömare i bedömargruppen.

2:a månaden efter startdatum: Kontakt mellan utvärderingsenhetsansvarig och bedömargrupp för att sätta utbildningen i sitt sammanhang, säkerställa att bedömargruppen får det underlag den behöver samt komma överens om tidpunkt och genomförande av platsbesök.

4:e månaden efter startdatum: Självvärderingen skickas till bedömargruppen.

5:e månaden efter startdatum: Ansvariga för utvärderingsenheten stämmer av program för platsbesök med berörd bedömaregrupp och andra deltagare samt utbildningsledare.

6-7:e månaden efter startdatum: Platsbesök.

8-9:e månaden efter startdatum: Bedömaregruppen lämnar in en första version av det utförliga bedömarutlåtandet till utvärderingsenheten för att ge möjlighet att reda ut eventuella missförstånd/sakfel.

10:e månaden efter startdatum: Bedömaregruppen lämnar in de slutliga versionerna av det utförliga bedömarutlåtande och det sammanfattande utlåtandet (för publicering på extern webb).

10:e månaden efter startdatum: Ett uppföljningsmöte med representanter från utvärderingsenheten och bedömaregruppen rekommenderas för att ge utvärderingsenheten tillfälle att ställa följdfrågor för att därigenom dra ytterligare lärdom av utvärderingen. Utvärderingsenheten ansvarar för att kalla till eventuellt möte.

11-12:e månaden efter startdatum: Utvärderingsenheten lämnar in utvärderingsrapport ställd till fakultetsnämnden till utbildningsledare. Beredning i forskarutbildningsnämnden.

13:e månaden efter startdatum: Fakultetsnämnden tar ställning till resultat i utvärderingen och lägger till sin slutsats i utvärderingsrapporten. Den fastställda utvärderingsrapporten inklusive fakultetsnämndens slutsats skickas till utvärderingsenheten, bedömaregruppen, berörd studentkår och enheten för kvalitet och utvärdering.

Bilaga 4. Exempel på instruktion för årlig verksamhetsrapport

Detta är en bilaga till *Modell för utbildningsutvärderingar på forskarnivå* som beskriver teknisk-naturvetenskapliga fakultetens modell för systematiskt kvalitetsarbete.

Fakultetens modell omfattar två delar 1) utbildningsutvärdering vart sjätte år och 2) årlig uppföljning av utbildning. Denna instruktion utgör del av uppföljningen som sker årligen.

Prefekt, eller annan lärare som denne delegerar uppgiften till, lämnar årligen in en verksamhetsrapport för forskarutbildning till forskarutbildningsnämnden. Institutionernas verksamhetsrapporter utgör underlag till forskarutbildningsnämndens årliga rapport till fakultetsnämnden.

Verksamhetsrapporten inklusive bilagor skickas per e-post till utbildningsledare NN (e-post) senast XX månad 20XX.

1. Revision av individuella studieplaner

Redovisning av samtliga doktorander (samtliga antagna som ännu inte tagit ut examen eller begärt avbrott) och deras huvudhandledare vid institutionen samt bekräftelse av genomförd årlig revision av studieplanen (ange datum för senaste revision). Om revision av studieplan inte har gjorts ska orsak anges. Ange också om någon förutom doktorand och handledare (tredje part) har varit delaktig i revisionsarbetet, t.ex. studierektor för utbildning på forskarnivå (FUS) eller forskarutbildningsansvarig professor (FUAP). Om institutionen inte har lyckats upprätta kontakt med inaktiv doktorand kan prefekt fastställa revision av studieplan (ange datum för revision och ”fastställd av prefekt utan doktorand”), alternativt för doktorander som har varit inaktiva mer än 2 år och institutionen inte har upprättat kontakt ange ”inaktiv doktorand, >x år”.

Använd tillhandahållen mall för redovisning, se bilaga 1.

2. Årets fokusområden

(Kopplar till årets fokusområden i utbildningsutvärderingsmodellen.)

3. Uppföljning av planerade åtgärder i fastställd utvärderingsrapport

Redogörelse för implementering av planerade åtgärder. Ange planerade åtgärder, planerad tidsplan, status (genomfört, påbörjat, ej påbörjat) samt kommentar för varje åtgärd.

Använd tillhandahållen mall för redovisning, se bilaga 2.

4. Uppföljning av ytterligare processer som anses centrala i kvalitetsarbetet

(Fakultetsgemensamma frågeställningar som lämnas av forskarutbildningsnämndens ordförande.)

5. Institutionsspecifik uppföljning

(Institutionsspecifika frågeställningar som lämnas av forskarutbildningsnämndens ordförande.)

6. Verksamhetsplan för nästkommande år och med ett längre tidsperspektiv

Vad avser institutionen göra under 20XX med koppling/motivering till identifierade utvecklingsområden och/eller planerade åtgärder?

Bilaga 5. Vägledning för utbildningsutvärderingar på forskarnivå

- Revideras senare och läggs då in i modellen som bilaga.